

Nr 38

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner om rätt att vid inkomsttaxeringen åtnjuta avdrag för resor med bil till och från arbetsplatsen.

(2:a avd.)

I de inom riksdagen väckta, till bevillningsutskottet hänvisade likalydande motionerna I:471 av herrar *Sundin* och *Mattsson* samt II:535 av herr *Fälldin* har hemställts, »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om sådana åtgärder genom riksskattenämnden att s. k. bilavdrag vid taxeringen för resa till och från arbetet medges med högre belopp per mil i de fyra nordligaste länen på sätt som sker i fråga om ersättning till statsanställd vid tjänsteresa med egen bil».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det i motionerna framförda yrkandet, får utskottet, i den mån redogörelse härför inte lämnas i det följande, hänvisa till motionen II:535.

Enligt punkt 4 av anvisningarna till 33 § kommunalskattelagen äger skattskyldig rätt att från intäkt av tjänst avdraga »skälig kostnad» för resor till och från arbetsplatsen, där denna varit belägen på sådant avstånd från hans bostad, att han behövt anlita och även anlitat särskilt fortskaffningsmedel.

Till ledning för taxeringsmyndigheterna har riksskattenämnden — bl. a. i anledning av bevillningsutskottets betänkande nr 29 till 1957 års riksdag — genom beslut den 20 november 1957 såsom anvisning till ledning för taxeringsmyndigheterna gjort vissa uttalanden rörande avdrag för kostnad för resor med bil mellan bostad och arbetsplats. Genom nämndens beslut den 1 november 1961 har dessa anvisningar med tillämpning fr. o. m. 1962 års taxering erhållit ändrad lydelse. Härvid gäller att skäligt avdrag för bilkostnad bör medges, om vägavståndet mellan bostaden och arbetsplatsen uppgår till minst en mil samt om användandet av bil i stället för allmänt kommunikationsmedel medför en tidsvinst av minst en och en halv timme sammanlagt för fram- och återresan. Finns inte tillgång till allmänt kommunikationsmedel, bör skäligt bilavdrag medges redan vid ett vägavstånd av 5 kilometer. Såsom skäligt avdrag för bilkostnad anses 1 krona 80 öre för körd mil. Denna beräkning är baserad på en utredning angående genomsnittlig kostnad per mil vid körning med bil av »typen Volkswagen».

Den omständigheten att den skattskyldige använder större bil, bör regelmässigt icke medföra, att avdrag medges med högre belopp. Vid samåkning eller vid osedvanligt stort avstånd mellan bostad och arbetsplats bör avdrag medges med i skälig mån reducerat belopp. Därest invaliditet eller liknande föreligger, kan skattskyldig, som nödgats använda bil, få avdrag för bilkostnad, även om eljest angivna förutsättningar inte är för handen. Det understrykes att uttalandena inte har avseende å frågan om avdrag för kostnader för egentliga tjänsteresor med bil, varom förmåles i punkt 3 av anvisningarna till 33 § kommunalskattelagen.

Enligt kungörelsen den 12 december 1952, nr 780, angående resekostnadsersättning vid tjänsteresa med egen bil m. m. (ändrad genom SFS 243/1961) utgår ersättning efter en i förhållande till ökad väglängd fallande skala. Exempelvis utgör ersättning för mindre bil (med tjänstevikt under 1 100 kg) vid en körlängd per budgetår av högst 500 mil 39 öre per kilometer samt vid en körlängd av 1 500 mil och däröver 19 öre per kilometer. I fråga om större bil utgör ersättningen för motsvarande körsträcka 53 resp. 25 öre. Möjligheten att få tillämpa de för större bil fastställda ersättningarna är begränsad. Vid tjänsteresa inom Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län utgår tilläggsersättning med två öre per kilometer, samt därutöver i fråga om Västerbottens och Norrbottens län med ytterligare två öre per kilometer under månaderna december—juni.

I de förevarande motionerna erinras om att genom länsstyrelsernas försorg årligen utfärdas anvisningar för taxeringen beträffande värdet av naturaförmåner och storleken av avdrag. Dessa prövningsnämndens anvisningar skall vara vägledande för taxeringsnämnder och deklaranter i olika avseenden. Avvikelser såväl uppåt som nedåt medges med hänsyn till ortens pris. När det gäller avdrag för egen bil förekommer, såvitt motionärerna har sig bekant, inga variationer, utan riksskattenämndens anvisningar tillämpas genomgående.

Statsmakterna har emellertid konstaterat och accepterat att skilda kostnader förekommer i olika delar av landet. Detta har tagit sig uttryck i höjda ersättningar till statstjänstemän vid tjänsteresor i de fyra nordligaste länen. Alla skäl tala enligt motionärernas uppfattning för att bilavdraget vid taxeringen justeras uppåt i motsvarande grad. Motsvarande skäl kan anföras för de fall där motorcykel eller moped kommer till användning.

Enligt motionärernas uppfattning synes det nödvändigt att riksdagen gör ett uttalande av innebörd att bilavdrag må medges med högre belopp per mil i de fyra nordligaste länen.

Utskottet

Enligt gällande bestämmelser äger skattskyldig under vissa betingelser rätt till avdrag vid beskattningen för skälig kostnad för resor till och från

arbetsplatsen. Till ledning för taxeringsarbetet har riksskattenämnden i detta hänseende meddelat anvisningar enligt vilka avdrag för bilkostnader vid resor mellan bostad och arbetsplats i regel skall medges efter 1 krona 80 öre per mil. Beloppet kan dock jämkas om särskilda skäl föreligger.

I de föreliggande motionerna yrkas förhöjda avdrag för bilkostnader vid resor mellan bostad och arbetsplats i de fyra nordligaste länen. Därvid åberopas de förhöjda ersättningar, som i dessa län utgår till statligt anställda vid tjänsteresor med bil. Motionärerna föreslår ett uttalande av riksdagen av innebörd att bilavdrag skulle medges med högre belopp i de fyra nordligaste länen.

Enligt den av motionärerna åberopade statliga bilersättningskungörelsen utgår för tjänsteresor med egen bil ersättning per kilometer och efter fallande skala vid längre total körsträcka per budgetår. För tjänsteresor inom de fyra nordligaste länen föreskrives förhöjd ersättning därvid en extra förhöjning gäller för de två nordligaste länen under december—juni. I normalfall beräknas ersättningen med hänsyn till vad som gäller för bil av mindre storlek.

Ersättningsbestämmelserna vid tjänsteresor med egen bil avser bl. a. att skapa en grund för fördelning mellan statsverket och bilägaren av de fasta bilkostnaderna. Bestämmelserna, som enbart gäller egentliga tjänsteresor, har utformats från förutsättningen, att arbetstagaren erhåller full täckning för havda kostnader för sådana resor, dock med vederbörligt hänsynstagande till att annan väg eller annat färdssätt kunnat förbilliga kostnaderna. Ersättningsbeloppen är visserligen baserade på för hela landet representativa genomsnittliga kostnader men med beaktande av de speciella förhållanden, som mera allmänt kan anses karaktärisera tjänsteresor med egen bil. I enlighet härmed har hänsyn tagits till kostnadsfördyringen i de nordligaste länen. Det bör också anmärkas att de anställdas reseräkningar underkastas noggrann individuell kontroll, bl. a. med hänsyn till behovet av resan, körsträckan och storleken av kilometerersättning.

Vad angår resor till och från arbetsplatsen utgår skattelagstiftningen — såsom nyss nämnts — från att avdrag skall medges för skälig kostnad. Härav framgår att avdragsrätten är underkastad en diskretionär prövning. Egentligen föreligger här en avvägning, i vad mån levnadskostnader skall vara avdragsgilla vid beskattningen. Med hänsyn härtill finns — i de fall då avdrag likväl medges — icke anledning att på samma sätt som gäller för tjänsteresor beakta kravet på full kompensation.

Enligt utskottets mening kan inte det förhållandet att högre ersättning för tjänsteresor med bil utgår vid resor inom vissa delar av landet i och för sig motivera att också motsvarande förhöjning skall ske av det skattemässiga avdraget för bilresor till och från arbetsplatsen. Genom de av riksskattenämnden utfärdade anvisningarna är bilreseavdraget starkt schabloniserat. Det får anses vara av stort värde för såväl de skattskyldiga som

taxeringsnämnderna att i denna fråga ha tillgång till en lätt tillämpad schablonregel utan alltför många undantag. Härtill kommer att avsteg från schablonregeln i ett hänseende kan förutsättas medföra krav på ytterligare differentiering av regeln, varigenom dess karaktär av schablonregel kan gå förlorad. I detta sammanhang vill utskottet även erinra om att lönebeskattningsutredningen enligt sina direktiv har att överse bl. a. reglerna om avdrag för resor till och från arbetet, särskilt med tanke på den ökade användningen av motorfordon.

Utskottet vill slutligen erinra om att bilreseavdraget enligt riksskattenämndens först utfärdade anvisning i ämnet skulle beräknas till 1 krona 70 öre per mil och att det fr. o. m. årets taxering gällande avdraget, 1 krona 80 öre per mil, bestämts genom ett nyligen fattat beslut. Det kan enligt utskottets mening förutsättas att riksskattenämnden kommer att ha denna avdragsfråga under fortsatt uppmärksamhet.

Med det anförda avstyrker utskottet de förevarande motionerna.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att de likalydande motionerna I:471 av herrar Sundin och Mattsson samt II:535 av herr Fälldin om rätt att vid taxering till skatt åtnjuta avdrag för resor med bil till och från arbetsplatsen icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 27 mars 1962

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar John Ericsson, Hagberg, Einar Eriksson, Erik Jansson, fröken Ranmark, herrar Gustaf Elofsson, Yngve Nilsson, Wärnberg, Lundström och Billman; samt

från andra kammaren: herrar Brandt i Aspabruk, Allard, Gustafson i Göteborg, Nilsson i Svalöv, Kärrlander, Engkvist, Christenson i Malmö, Andersson i Essvik, Fälldin och Björkman.

Reservation

av herrar *Gustaf Elofsson* och *Fälldin*, vilka ansett att utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

Enligt gällande — — — (= utskottet s. 2 rad 2 nedifrån — s. 3 rad 7 nedifrån) — — — full kompensation.

Emellertid måste vid avdragsrättens tillämpning en likvärdig avvägning mellan olika skattskyldiga eftersträvas. Under i övrigt jämförbara förhål-

landen måste således ett medgivet avdrag av ifrågavarande art stå i lika relation till den faktiska kostnad som olika skattskyldiga haft. Då det förhållandet, att högre ersättning för tjänsteresor med bil utgår vid resor inom vissa delar av landet, är ett uttryck för att den faktiska kostnaden regelmässigt är högre inom dessa områden, finner utskottet ett förhöjt schablonavdrag för kostnader vid resor till och från arbetsplatsen vara befogat. Vid genomförandet av en sådan förhöjning torde den högre ersättning vid tjänsteresor som tillämpas inom de fyra nordligaste länen kunna tjäna som vägledning. Utskottet tillstyrker sålunda bifall till motionerna.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen med bifall till de likalydande motionerna I:471 av herrar Sundin och Mattsson samt II:535 av herr Fälldin i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om sådan ändring i gällande anvisningar att vid taxering högre schablonavdrag för kostnader vid resor till och från arbetet med bil medgives i de fyra nordligaste länen.
